

אור

הגאולה

הספר שלי אתחלתא דגאולה

35 ואתחנן • י"ג אב תשע"ג

עיונים ועצות למעשה מתורות רביה"ק ■ עפ"י העמוד היומי בליקו"מ

לוח העמוד היומי	
יום	החריץ בלוקים
יום	החריץ בלוקים
שבת	י"ג: ב: קפ"ו
ראשון	י"ד: ג: קפ"ז
שני	ט"ו: ג: קפ"ח
שלישי	ט"ז: ד: קפ"ט
רביעי	י"ז: ד: ק"צ
חמישי	י"ח: ה: קצ"א
שישי	י"ט: ה: קצ"ב

מעלת הלימוד

מה שפיתחת לי ממנהגך בלמוד ספרי רבנו זכרוננו לברכה ולומר אחר כך התפלה השנייה לאותה התורה. טוב ויפה הנהגה הזאת, אך נכספתי שתרגיל עצמך גם כן לדבר דבורים מעצמך בלשון אשכנז בינד לבין קונד, ותעשה בעצמך מהתורות תפלות לפרש שיחתך לפני השם יתברך על כל תורה איזה זמן, ואחר כך על ידי תורה אחרת, וכן ינהג תמיד באשר הנהיגנו רבנו זכרוננו לברכה בכמה הזרות, ובנדאי כבר שמעת מפי תרבה בזה. (עלים לתרופה - ט)

הקדמה לליקו"מ תינוא - אחד היה אברהם

לא לפחד מאף אחד!

לו שלא הצליח כלום, מאידך נדמה לו שחבריו בקלות מצליחים, חלילה מלהשבר מזה. כי בעבודת ה' צריך לזכור שהוא רק "יחידי" בעולם. עלי מוטלת עבודתי וחובתי שבשביל זה ירדתי לעולם, ומה לי להתערב ולהסתכל על עבודת חברי?
 "שהוא בחינת התחזקות לעצמו כפי מה שהוא ולא יפול בדעתו מחמת שנדמה לו שחבריו בני גילו טובים ממנו הרבה, כי אף על פי שהוא מדה טובה להיות ענו ולהחזיק כל אדם טוב ממנו, אבל אם יפול בדעתו על ידי זה חס ושלום, אין זה ענוה,
 אדרבא, זהו גדלות גדול שאין נאה לו שיעבד איזה עבודה להשם יתברך ועדין הוא רחוק כל כך וחבריו כבר זכו למה שזכו, כי אסור להרהר אחרי המקום ומי יודע מאיזה מקום הוא ובאיזה מקומות נמשך על ידי מעשיו, כי אין אדם דומה לחברו כלל."³

"אחד היה אברהם"¹ שאברהם עבד השם רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם, ששרים מאחרי ה' ומונעים אותו, ולא על אביו ושרי המונעים, רק באלו הוא אחד בעולם, וזהו: "אחד היה אברהם".
 וכן כל הרוצה לכנס בעבודת השם, אי אפשר לו לכנס כי אם על ידי בחינה זו שיחשב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, גגון אביו ואמו או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל.

יחידי בעולם

הרוצה לזכות להיכנס באמת לעבודת ה', לזכות באמת ל"קרבת ה'", העצה רק על-ידי שלא יסתכל על "אף אחד" ורק יחפש את ה' יתברך. ולכל המסיתים, המרחיקים והמעקמים את מוחו בטענות שונות ומשונות, לא יתחייס כלל וכלל ויחשוב לעצמו אני "יחידי" בעולם, מהו תפקידי שלכן באתי לעולם! לעשות רצון אבי שבשמים!

"אנו צריכין לילך עם מה שאמר רבנו זכרוננו לברכה אחד היה אברהם וכו', ועל ידי זה יכולים לסבל הבזיונות וכו', ואנו מחזקים לקבל במחשבותינו לשאר קנים בהאמת יהיה אף שיהיה חס ושלום עד אגוע לא אסיר תמתי ממני, ולכלי להסתכל על אותות ומופתים שיעשה השם יתברך מיד בענין זה, כי דרכי ה' נפלאים מאד, והבחינה יש לה כח גדול מאד."²

התחזקות

עצה זו חשובה גם לגבי התחזקות, שאפילו כשהאדם מתאמץ ומשתדל בכל כוחו ונדמה

כל אחד יבין בעצמו

לפעמים המניעות הם אפילו מחברים ואוהבים באמת.

"אחד היה אברהם", שעקר התקרבות אברהם אבינו, עליו השלום, להשם יתברך היה על ידי שחשב תמיד שהוא רק אחד בעולם ולא הסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל וכו', ובאמת כמו שיש כמה מיני מניעות מהמונעים הרשעים או מתנגדים הרוצים למנוע מהאמת בכמה הסתות ופתוים ודברי ליצנות וחלקלקות וכו',

כן יש גם כמה מיני מניעות וחלישות הדעת אפילו מחבריו ואוהביו באמת. וכל זה אי אפשר לבאר בכתב רק כל אחד רבין בעצמו כפי עניניו וכנגד כל מיני מניעות וחלישות הדעת שבעולם צריכין לילך בדרך הנ"ל בבחינת אחד היה אברהם לחשב באלו הוא יחידי בעולם."³

¹ המשך בעמ' הבא

לקוטי-הלכות הלכה למעשה

עפ"י הדף היומי בליקו"מ

ערלה ה' - כלאי הכרם ואילן א'

א. עקר הנסיון ובחינה של האדם לעמוד כנגד כל המדות רעות הנמשכין מהקלפות הקודמין לפרי ועל ידי זה יזכה לפרי. וכלל כל המדות רעות כלולים בגאות שהוא עבודה זרה, שהוא ההפך מהתורה שעקרה ענוה, בחינת אנו. (ה - ב)

"כלל כל התורה הוא לבטל עצמו בתכלית הבטול, עד שיהיה נכלל באין סוף, וגאות הוא ההפך מזה."

ב. ירושלים בחינת יראה שלם, הינו בחינת שלמות היראה, ששם עקר השלמות שזה זוכין על ידי ענוה. (ה - ג)

"כי ירושלים עיר מלוכה של ישראל שהוא מלכות דקדושה ועקר הגדלה והמלכות דקדושה הוא בחינת ענוה ושפלות אמתי, בבחינת במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו.

וזה שפנות בירושלים לעתיד "וראמה וישבה תחתיה וכו'", "וראמה" - שכל מה שתגבה ותרום ותתנשא למעלה יותר, וישבה תחתיה' - כמו כן תשב תחתיה שתהיה בבחינת שבו איש תחתיו, שכל היושבים שם יזכו לשפלות האמתי להקטין עצמם ממדרגת עצמם."

ג. עקר הקדושה הוא ענוה ושפלות. (ה - ג)

ד. כשזוכין לבטל הגאות לגמרי ולבא לתכלית הענוה, אז נמשך עליו ברכה ותוספות שפע ורב טוב. (ה - ד)

לעלוי נשמת שמעון בן הערשיל ז"ל

לעלוי נשמת עקא בת ר' אברהם אלימלך ז"ל

מעשה שלו וזהו מעשה שלי וכנ"ל וכנ"ל.

ורבנו זכרוננו לברכה רמז בעצמו אחר שספר מעשה זאת שפננתו לענין תפלה ועבודת ה', כמו שמובא שם בסוף שאמר רבנו זכרוננו לברכה, ואם התפלה אינו פראוי היא מנעל בשלשה קצוות והבו, עין שם, הינו פנ"ל, שצריכין להתנהג בתמימות גדול כדרכי התם הנ"ל וצריכין לדקדק בכל המעשה לקח לעצמו מוסר ועצות מדברי התם הנ"ל ולילך בדרכיו ולהיות בשמחה תמיד ואל יבלבל אותו העולם כלל ואפלו חבריו שזוכין לתפלה ועבודה הרבה יותר ממנו, אף על פי כן אל יפל בדעתו מזה כלל רק יהיה בשמחה תמיד בכל נקדה ונקדה טובה שמרויח בתפלתו ועבודתו איך שהוא, עין שם בהמעשה ותבין.³

שפע וברכה

הצדיקים מתחזקים בכל מצב, תמיד תמיד הם מחפשים את רצון ה', את הטוב, ויודעים שהשם ית' "מפיל לפעמים את האדם למקומות נמוכים פאלו בשביל נסיון אם יתגבר שם לחפש ולבקש פראוי את הטוב בתוך מקום וזמן רע כזה. פי ה' יתברך חפץ לראות דרכו של האדם אם יתגבר לבחור דרך הטוב לחפש ולבקש עד שימצא גם שם את טוב ה' עד שישוב למקומו ביתר שאת."

על-ידי ההתחזקות הם ממשיכים שפע, טובה וברכה להם ולנלווים להם, "על ידי זה זכה אברהם לירש את הארץ בבחינת "אחד היה אברהם ויירש את הארץ" (יחזקאל לג).⁴

1. יחזקאל לג. 2. עלים לתרופה קס"ו. 3. ליקוטי הלכות או"ח - פסח - ט. 4. לקוטי הלכות חו"מ - הלואה - ה.

"וכמו שמובא בהמעשה של החכם והתם. מבאר שם שהתם היה רצון וכו' ולא היה ככל המלאכה פראוי ומנעל שלו היה בשלשה קצוות וכו' והוא היה מתפאר בו מאד כמה נאה ויפה המנעל הזה וכו'. והיתה שואלת לו אשתו, אם כן, מפני מה שארי בעלי מלאכות נוטלים ג' זהובים בעד זוג מנעלים ואתה אינך לקוח פי אם אחד זהב וחצי? השיב לה, מה לי בזה? זה מעשה שלו וזה מעשה שלי, ועוד, למה לנו לדבר מאחרים, הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח בהמנעל זה מיד ליד העור הוא בכך וכו', (עין שם כל זה היטב).

והבו פי במעשה הזאת מבינים רב העולם כמה דברים הנוגעים לעבודת השם יתברך שצריכין להתנהג בדרכי התמימות ולהיות בשמחה תמיד אפלו בעניות ודחקות גדול וגם עבודתו ותפלתו אינו בשלמות כלל, אף על פי כן יהיה בשמחה בחלקו תמיד ולא יסתכל על העולם כלל שיש להם פרנסה כגדו בכפלי כפלים ויש להם אכילה ושתייה ומלבושים נאים וכו' (ואף על פי כן מלאים דאגות תמיד ברבוי חסרונות) וגם בעבודת ה' בתורה ובתפלה הם גדולים ממנו אלפים פעמים ואף על פי כן אל יפל בדעתו מזה כלל, רק יהיה שמח בחלקו תמיד, כמבאר שם שהלחם שלו היה אצלו כל המאכלים שבעולם וכו' ומנעל שלו שגמר בכמה ימים ביגיעה גדולה והיה מלא חסרונות והרויח בו פחות הרבה מאחרים, אף על פי כן היה יקר בעיניו מאד והתפאר בו הרבה ולא הסתכל על אחרים כלל ואמר, מה לי בזה, זה

>>>> ה. צדיק יסוד עולם ממנו כל ההשפעות והברכות. (ה - ה) "הא בהא תליא, כל אחד כפי מה שמבטל עצמו ומרגיש שפלותו באמת, כמו כן הוא זוכה להתקרב להצדיק האמתי שכבר זכה לתכלית הענוה בכל הבחינות, שזה עקר מעלת וגדלת הצדיק האמתי, פי ענוה גדולה מכלם, וכן כל מה שמתקרב יותר להצדיק ונכלל בו, כמו כן הוא זוכה יותר לבחינת ענוה באמת שזה כל תקונו, פי עקר התרחקות כל אדם מה' יתברך ומצדיקי אמת ומהתורה שהם כל חיותו העקר הוא מחמת גאות וכבוד."

ו. נקדת האבן שתיה הוא בחינת תכלית הענוה והשפלות, פי השפלות הוא בחינת עפר, ועקר קדשת העפר הוא בארץ ישראל וירושלים והעקר בבית המקדש בנקדת האבן שתיה ששם שער השמים. (ה - ו)

"אי אפשר לעלות לשמים שהוא למעלה מעלה פי אם על ידי ענוה ושפלות, פי בגשמיות בודאי אי אפשר לעלות למעלה אפלו פרסה אחת מכל שכן לשמים אבל על ידי ענוה ושפלות שהוא בחינת אין כול לעלות לשמים ולמעלה מעלה."

ז. נראה בחוש שמקטן ועד גדול רבם אובדים עולמם על ידי תאנות ממון והעקר על ידי הגאות והקבד על ידי שכל אחד רוצה להתנהג למעלה כמה שיש לו. הקטנים והנמוכים הם חפצים במלבושי כבוד שהם גבוהים ממנו הרבה לפי פרנסתו והבינונים חפצים עוד בגדים יקרים יותר ושאר חפצים וכלי הבית נאים והעשירים רודפים אחר כלי כסף ותכשיטין וכו' שהם דברים שאין להם שעור. (ה - ז)

"כל מה שיש לו ממון וחפצים יותר מתרומם לבו יותר, עד שמתגאה בעשרו פאלו כל העולם והחפצים וכו' הכל מגיע לו עד שהרבה אובדים שני עולמות על ידי זה כידוע כל זה."

ח. כל המניעות מעבודת ה' יתברך נמשכין מהבגדים הצואים והם מפסיקים כמו נהר בינו לבין הקדשה. (ה - ח)

ט. מי שמשים אל לבו כאב מעשיו אשר לא טובים ומרגיש שפלותו באמת. בודאי יפיר האמת לאמתו וישבר כל המניעות שבעולם ויתקרב אל האמת במקום שהוא. (ה - ט)

לעשות
מתורות
תפילות

ועתה ה' אלהים אמת עזרני והושיעני וחזקני ואמצני בעבודתך באמת. וזכני להתקרב ליראיך ותמימך ההולכים בדרכיך באמת. ולא יהיה כח לשום אדם שבעולם למנוע אותי מדרך האמת בשום אופן בעולם יהיה מי שיהיה הן קרוב הן רחוק. ותחזק את דעתי באמונתך תמיד. ואהיה דומה בעיני כאלו אני יחיד בעולם כמו שנאמר: "אחד היה אברהם". ולא אשמע כלל ולא אסתכל על שום מונע ומעכב ומלעיג ומתלווצץ ומבלבל בעולם. ולא יוכל שום אדם לבלבל אותי מדרך האמת והישר אפלו גדולים ממני וצדיקים כנגדי (לקוטי תפילות ח"א - קמ"ט - על התוי)

תורה רפ"ו - שערי גן עדן

"ודע, שעל ידי לימוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד ולהקים השערים שטבעו בארץ. וזה בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ". 'במשפט' דיקא, הינו על ידי משפט, שהוא משפטי ודיני התורה, דהינו לימוד פוסקים, שמבשרים משפטי ודיני התורה, על ידי זה נעשה מלך ומושל, ועל ידי זה יוכל להעמיד ארץ, ואז מעמיד ומקים ומגלה השערים שטבעו בארץ, שעל ידי זה זוכין לגן עדן." (תורה רפ"ו)

הסבר קצת, ידוע שגן-עדן: הוא תורה ותפילה, גן - דא "אורייתא" עדן - "עין לא ראתה", (תו' ח') שעל-ידם משיגין השגות אלקות והשערים המה "השיעורים שבלב" כמבואר בזוה"ק. וכל חד לפום מה דמשער בליביה רוממות אלקותו יתברך שמו ונשמר מלהשיב בשטותים, רק ברוממותו יתברך, אלו הם השיעורים שיכולים לבוא על ידיהם להשגות אלקות, אבל אלו השערים נטבעים בארציות בבחינת "טבעו בארץ שעריה", כי המוח משוטט בארציות וגם השיעור שבלב נטבע בארציות והלב חומד רח"ל וכו'. כמו שכתב רבינו ז"ל לדעת "בארץ" דרכך? העצה על-ידי לימוד הפוסקים זוכין לברר הרע מהטוב, 'הרע' של הד' יסודות שמביאין האדם לכל הרהורים והתאוות הארציות ומתחילין לחשוב רק בהיטוב' במביאין לשערי גן-עדן. (כמבואר בתורה ח' והיא שייכות לתורה זו, כי מדבר שם גם-כן מגן-עדן ולימוד פוסקים ע"ש)

(נגזי אבא - ל"ו)

ספר לי רבנו זכרוננו לברכה, שדבר עם אחד שהיה קובל לפניו מאד על רבוי מעשיו המכערים, כי זה האיש היה חפץ מאד להתקרב להשם יתברך ולצאת ממעשיו הרעים, אך בכל פעם התגברו עליו יותר, עד שעברו עליו ימים ושנים הרבה ולא זכה לצאת ממה שהיה צריך לצאת. אך אף על פי כן התחזק את עצמו ביותר וחתר בכל פעם להתקרב להשם יתברך, והיה קובל מאד מאד לפניו זכרוננו לברכה על עכירת מעשיו רחמנא לצלן. והשיב לו רבנו זכרוננו לברכה בחכמתו בתמימות ובפשטות, אין לי עם מי לדבר, פי כבר כלו רע.

ותכף נתעורר האיש הנ"ל וענה ואמר לרבנו זכרוננו לברכה, הלא עם כל זה אני מתגבר לפעמים להמשיך את עצמי לקדשת ישראל וכו'. ענה רבנו זכרוננו לברכה ואמר לו, הוא מעט דמעט. ותכף אמר לו, שיירגיל עצמו לילך עם מאמר "אזמרה לאלקי בעודי וכו', כל זה ספר לי רבנו זכרוננו לברכה. והבנתי פונתו הקדושה שדיקא על ידי זה החיה את האיש. פי כבר נפל בעיני עצמו כל כך עד שלא היה אפשר להחיותו בשום דבר, רק בשאמר לו שהוא כלו רע אז נתעורר בעצמו והתחיל להרגיש מעט קדשת הנקדות טובות שנמצאין בו עדין, ואז אמר לו שילך עם מאמר אזמרה וכו' כנ"ל.

(חיי מוהר"ן - תקס"ט)

אחד שאל אותו בערב ראש השנה האחרון באומין סמוך להסתלקותו עצה להתמדה השיב לו שלא ידבר על שום אחד מישראל. כי כל אחד מישראל יש לו אות בהתורה וכו' וכשמדבר על אחד מושך את עצמו מהתורה מחמת שמוצא פגם חס ושלום באות מהתורה שהוא שרש נפשו של זה המדבר עליו כמבאר במקום אחר. ושאל אותו ואם רואין שהוא רשע גמור גער בו רבנו זכרוננו לברכה איך אתה אומר על אחד מישראל שהוא רשע גמור הלא נמצא בו בודאי עוד מעט טוב או איזה נקדה טובה ששם אינו רשע. והזכיר אז ענין ועוד מעט ואין רשע המבאר בהתורה אזמרה לאלקי בעודי עין שם.

(חיי מוהר"ן - ל"ד)

ויותר מזה צריכין לשום לב בכל עת להבין בעצמו שלא יגיע חס ושלום שום התרחקות והתרחקות על ידי התוכחה ומוסר שנכנס בלב, פי יכול להיות, שהתעוררות התוכחה ומוסר שבא על הלב הוא מהקדשה מהכרוז היוצא בכל יום, אבל הבעל דבר אורב תמיד על האדם, ובכל המחשבה דבור ומעשה שעוברים על האדם יש בהם שני בחינות דהינו סם חיים וסם מות כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה ושמתם זכה וכו', על כן על פי הרב מהפך דברי אלקים חיים, ורצה דיקא על ידי זה לרחק ולרשל לב האדם חס ושלום.

על כן צריכין לשום לב לזה היטב, וכבר מבאר אצלנו כמה עצות איך להנצל ממנו ולהחיות את עצמו ולשמח את עצמו, ובפרט על ידי הדרך הנפלא והנורא והנשגב שגלה אור האורות על פסוק אזמרה לאלקי בעודי (לקוטי מוהר"ן רפ"ב). הפך בה והפך בה וסיב ובלה בה, וממנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה ממנו, ובכל יום ויום יהיה הדרך הזה בעיניך כחדש, לראות את עצמו בכל יום כאלו הוא רחוק בתכלית הרחוק מהשם יתברך, ובזה בעצמו דיקא חיה ושמח את עצמו שבעצם רחוקו כזה, אף על פי כן עדין יש בי מעט שאיני רשע, אף גם יש בי כמה נקדות טובות מכמה מצוות נוראות שאנו מקיימין בכל יום, אשרינו מה טוב חלקנו, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא דינו, אלו פינו מלא שירה פים וכו' וכו'. אין אנו מספיקין להודות ולומר דינו על שזכינו לשמע החדוש הנשגב הזה. מפל שכן וכל שכן ששמענו עוד כהנה וכהנה, עד כה הגיעו דברי המעטים המחזיקים הרבה, יתר מזה אי אפשר להאריך עתה.

(עלים לתרופה - כ"ה)

ונזכרתי מחדש בהתורה "אזמרה לאלקי בעודי", ואמרתי בלבי מה טוב היה לחדשה לגמרי בכל יום, ויש בלבי הרבה בזה, מה שקשה לבאר בכתב, ותודה לאל עשה רשם לטובה, שעל ידי זה עזרני השם יתברך לחדש הרבה על פי התורה הזאת, וכבר דברתי מזה בסעדה שלישית העבר אתמול בשבת קדש, בחסדי ה' הזמין לי השם יתברך נוראות נפלאות, ולא המדרש עקר וכו'.

בני בני. אתה וכל השומעים לקול האמת. הטו אזניכם ולבכם מחדש בכל עת אל דברי התורה הקדושה הזאת, שמעו ותחי לבבכם. פי נפלאות עשה השם יתברך עמנו, אשר שלח לנו הנחל נובע מקור חכמה זכותו יגן עלינו, להשמיעני כל אלה להשיבני בשבעה משיבי טעם כאלה, והנה בדעתי היה להרחיב הדבור בזה יותר, אך רבות מחשבות וכו', פי סמוך למנחה, וההכרח לקצר, ודי בזה להזכיר אותך שתחפש אצלך בכל יום הנקדות טובות שבה, ולשמח נפשך בהם בתמימות ובפשטות.

(עלים לתרופה - מכתב צ"ב)

מה ארע לחביות?

סיפור

הלכו חסידים אלו ופנו שניהם לעסוק לפרנסתם במכירת השכר, למרות שהתשובה שקיבלו מן האדמו"ר לא היתה זהה. התוצאה היתה - כי לא נפל דבר מדברי האדמו"ר. החסיד ר' יוסף נתדלדל מן העסק הזה כי אכן נשברו כמה וכמה חביות תחת הקרח והוא לא ראה ברכה. לעומתו החסיד ר' שלמה - חביותיו נשמרו כולן בשלמותן, הוא הצליח בעסק מעבר למשוער והתעשר עד מאוד. פעמים רבות היה חוזר ר' שלמה על הסיפור בפני מכריו וידידיו ומחזקם על-ידי-כך באמונת חכמים.

להפסד, כי יכול להיות שישתברו כל החביות ולא יודע כלל מכך כי הן מכוסות תחת הקרח... למחרת נכנס אל האדמו"ר - החסיד ר' שלמה ושאל את פי קדשו גם כן האם יעסוק לצורך פרנסתו במכירת שכר. שוב התעניין האדמו"ר על אופן העמדת השכר ור' שלמה הסביר לו כי החביות עומדות במשך החורף תחת קרח, ונמכרות בימות הקיץ. ענה לו האדמו"ר: "עסק פרנסה כזו ישר בעיני מאוד, כי היות שבימות החורף השכר מכוסה ואין רואה, אם-כן הוא דבר הסמוי מן העין שהברכה מצויה בו."

לאדי הגיעו שני החסידים המופלגים החסיד ר' שלמה רפאלש מווילנא ועימו החסיד ר' יוסף רפאלש. פניהם מועדות לאדמו"ר ה"בעל התניא" כדי לשאול בעצתו בענין פרנסתם. ראשון נכנס לקודש פנימה החסיד ר' יוסף ושטח את שאלתו, האם יעסוק לצורך פרנסתו במכירת שכר. התעניין האדמו"ר: "מהו אופן הכנת השכר?" אמר לו החסיד: "מעמידים את חביות השכר תחת קרח במשך ימות החורף, ובימות הקיץ - מוכרים אותם." השיב לו האדמו"ר: "פרנסה כזו קרובה

בזיווילן לרבינו

"יום הדין" קרב ובא, ובפרט בפרט שכבר מגיע חמשה עשר באב, ורואים שהזמן אוזל והולך, ו"ראש השנה" בפתח, חייבים להתחיל בתוספת ויתר רצינות, להתכונן ולהכין כלים. "כמו שהאדם צריך להכין את עצמו כל מי חייב ליום הדין הגדול והנורא של לעתיד, כמו כן בפרטיות צריך להכין את עצמו כל ימות השנה על ראש השנה שהוא יום הדין כי הוא נורא ואיום וכו'. וביותר צריך להתחיל להכין את עצמו כשוראין הימים ממשמשין ובאין שהם מחמשה עשר באב ואילך. כי אז בחמשה עשר באב הוא המתקן של ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס שהתחילו תוך אחר שבועה עשר בתמוז שבו נשתברו הלוחות ונתנהנה השקחה שזה גרם החרבן והאבלות המר של בין המצרים. ואחר תשעה באב מתחיל המתקן, והעקר בחמשה עשר באב. כמו כן בדיברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו שבו כלו מתי מדבר בשנה האחרונה שבדקו עצמן מתשעה באב עד חמשה עשר באב ונמצאו פלס חיים וכו'.

(ליקוטי הלכות או"ח - ברכות הראיה ובי"פ - ה)

עניני דיומא

ט"ו באב

בט"ו באב יוצאים מארור לברוך
 חודש אב, פירוש אב, היינו תחילה עד ט"ו באב ארור. ומחמשה עשר באב, היינו ברוך. וזהו א"ב, ארור ברוך. וכן הצירוף מזה החודש הסכת ושמע ישראל היום שהצמיחה אחר ההעדר, וכן השלימות אחר החסרון, וכן הסכת כמאמר חכמינו ז"ל הסכת ואחר כך כתיב שמע ישראל וכו'.

(קדושת לוי - לשבת נחמו)

אלו הימים מרמזים על מעלת גדלות בני"י
 לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיו"ב. כי אלו הימים מרמזים על מעלת גדלות בני-ישראל, שיהיה להם לעתיד לבוא שהבורא ברוך הוא וברוך שמו ייטיב חסדו עמהם לבל ידח ממנו נידח ולזככם שיהיו כולם שוים במעלה זו. היינו השגה גדולה מצד עצמותו ית'.

וזהו שבהם בנות ישראל - היינו נשמות בני-ישראל, יוצאים בכלי לבן שאולין - כי שאולים המה מחסד הבורא ב"ה ובי"ש אשר עשה עמהם, כדי שלא לבייש את מי שאין לו - רק שיהיו כולם שוים במעלה ובמדריגה ובשלימות המאושר.

וזהו גם-כן פירוש דברי "ר"י אמר שמואל יום שהותרו השבטים לבוא זה בזה". היינו שיום הזה מרמז לבהירות גדול כל-כך שיהיה לעתיד-לבוא שלא יהיה כל אחד ואחד נכוה מחופתו של חבירו רק כולם יהיו שוים במדריגה. וזהו שהותרו השבטים לבוא זה בזה והבן כ"ז היטב.

(אוהב ישראל - לשבועות)

מט"ו באב זמן הכנה לראש השנה
 כעין זה נוכל לרמז בפסוק "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלהיך, ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד וגו' בכל לבבך ובכל נפשך לשמור את מצות ה' וגו'", ולכאורה אין לו ביאור שפתח הכתוב בלשון מה ומסיים וכולל דברים רבים ליראה ולאהבה ולשמור.

אך נוכל לרמז במלת מ"ה על ט"ו באב שמאז יש מ"ה ימים עד ראש השנה, וזה שאמר הכתוב "ועתה ישראל מ"ה" - בט"ו באב שהוא מ"ה ימים עד ראש השנה, אז על-כל-פנים ה' אלהיך שואל מעמך ליראה ולאהבה וגו'", כדי שנוכל לעורר עלינו בראש השנה זכות אבות בחינת חסד ורחמים, אמנן כן יהי רצון.

(בת עין - עקב)

תניא רבי אליעזר הגדול אומר כיון שהגיע חמשה עשר באב תשש כוחה של חמה ולא היו כורתין עצים למערכה, אמר רב מנשה וקרו ליה יום תבר מגל, מכאן ואילך דמוסיף יוסיף, שאינו מוסיף יסיף, מאי יסיף? תני רב יוסף תקבריה אמיה. (בבא בתרא - קכא - ב)

מט"ו באב ואילך דמוסיף - מן הלילה על היום לשנות יוסיף ימים, כדכתיב: "כי הוא חייד" וכתב: "כי אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך" שמתוך שהלילות מאריכין והימים מתקצרין, צריך לעסוק בלימודו גם בלילה, ודלא מוסיף יסיף.

(רשב"ם)

ט"ו באב הוא המתקן של שעה באב
 זהו בחינת "לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב וכיום הפפורים", כי שניהם בחינה אחת, כי ט"ו באב הוא בחינת התקון וההמתקן של תשעה באב, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שבתשעה באב היתה הגזרה של מתי מדבר, שאז היו מתים בכל שנה במדבר, ובט"ו באב פסקו מתי מדבר. נמצא, שט"ו באב הוא בחינת התקון וההמתקן של תשעה באב, ועל כן הוא בבחינת יום הפפורים, כי כשזוכין בתשעה באב להתעורר בתשובה על ידי שוראין גדל וירידתו ומאמינים ששם דיקא נסתר ונעלם השם יתברך בעצמו, על ידי זה זוכין לבחינת תשובה, לבחינת יום הפפורים שאז עולין לשם באמת ונמתק הכל.

(ליקוטי הלכות אה"ע - גיטין - א)

התחלת הריצוי של יוה"כ - בט"ו באב
 ועל כן השוו רבותינו זכרונם לברכה יום טוב של חמשה עשר באב ליום הפפורים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה "לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב ויום הפפורים וכו'".

כי יום הפפורים גמר הרצון והמתקן של ארבעים ימים האחרונים שהיו של רצון. כי אז ביום הפפורים עקר גמר שלמות המתקן, כי אז נתרצה למושה בשמחה, ואמר לו סלחתי וכו', כמו שפרש רש"י שם. אבל ההתחלה שהתחיל השם יתברך להתרצות לתן לוחות האחרונות ביום הפפורים זה התחיל בחמשה עשר באב, שאז התחיל להתנוצץ המתקן והרצון של ארבעים ימים האחרונים. ועל כן בו פסקו מתי מדבר שהיא בחינה אחת עם שבירת הלוחות. ועל כן יש שיכות לחמשה עשר באב עם יום הפפורים. על כן השוו אותם רבותינו ז"ל.

(ליקוטי הלכות או"ח - ברכות הראיה ובי"פ - ה)

לקוטי מוהר"ן

תורה רפ"ד

צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה מתוך הסרדה והעסק.

